

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie roli społeczeństwa obywatelskiego w stosunkach między UE a Chile

(2012/C 143/29)

Sprawozdawca: **Filip HAMRO-DROTZ**

Współsprawozdawca: **Francisco SILVA**

Pismem z 1 sierpnia 2011 r. Parlament Europejski, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwrócił się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie

roli społeczeństwa obywatelskiego w stosunkach między UE a Chile.

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, zorganizowała wizytę studyjną w Chile we wrześniu 2011 r. i przyjęła swoją opinię 24 stycznia 2012 r.

Na 478. sesji plenarnej w dniach 22–23 lutego 2012 r. (posiedzenie z 22 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 138 głosami – 7 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Zalecenia

1.1 O sporządzenie niniejszej opinii zwrócił się do EKES-u Parlament Europejski, który wniósł, by w kontekście stosunków UE – Chile przeanalizowano rolę chilijskiego społeczeństwa obywatelskiego oraz stan rzeczy w związku z artykułem 10 układu o stowarzyszeniu między UE i Chile, podpisanego w 2002 r. Artykuł ten przewiduje ustanowienie wspólnego komitetu konsultacyjnego (WKK) społeczeństwa obywatelskiego EKES – Chile, którego nigdy nie udało się utworzyć z braku analogicznej instytucji w Chile.

1.2 EKES wyraża zadowolenie z dobrych stosunków politycznych między UE i Chile, niewątpliwie ułatwionych przez układ o stowarzyszeniu. EKES opowiada się za dokonaniem przeglądu tego układu w taki sposób, by umożliwić włączenie rozdziału poświęconego rozwojowi zrównoważonemu, środków wspierających skuteczne uznawanie i stosowanie fundamentalnych konwencji MOP oraz ukierunkowanie współpracy na umacnianie społeczeństwa obywatelskiego i projektów leżących we wspólnym interesie, takich jak innowacje, rozwój zrównoważony, ochrona konsumentów oraz kształcenie i szkolenie.

1.3 EKES apeluje, by strony układu o stowarzyszeniu i właściwe organizacje międzynarodowe z siedzibą w Chile udzieliły całego niezbędnego wsparcia instytucjonalnego, politycznego, operacyjnego i ekonomicznego chilijskim organizacjom społeczeństwa obywatelskiego w celu ich wzmocnienia i budowania ich potencjału, tak aby mogły one stać się ważnymi uczestnikami zarówno dialogu społecznego, jak i dialogu obywatelskiego na poziomie krajowym, a także partnerami europejskiego społeczeństwa obywatelskiego na poziomie bilateralnym.

1.4 EKES przypomina, że zasadnicze znaczenie ma dialog społeczny między przedsiębiorcami i związkami zawodowymi, który stanowi fundamentalną podstawę konsensu społeczno-gospodarczego, warunkującego rozwój z uwzględnieniem spójności społecznej, oraz punkt wyjścia do rozwinięcia szerszej zakrojonego dialogu obywatelskiego między władzami politycznymi a podmiotami społeczno-gospodarczymi. Wszystko to powinno prowadzić do poprawy redystrybucji bogactwa, przy czym polityka byłaby bardziej otwarta, a podmioty społeczne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywałyby większą rolę.

1.5 EKES podkreśla wagę utworzenia rady społeczno-gospodarczej (RSG) lub równoważnego organu w Chile, co zwiększyłoby możliwości umacniania dialogu między różnymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego oraz między nimi a właściwymi władzami, a zarazem stworzyłoby warunki do jak najszybszego wdrożenia artykułu 10 układu o stowarzyszeniu. EKES jest gotowy wnieść wkład w te wysiłki, opierając się na swoim doświadczeniu w podobnych działaniach podejmowanych z innymi krajami.

1.6 Jak uzgodniono z chilijskimi organizacjami podczas misji rozpoznawczej EKES-u w Chile we wrześniu 2011 r., EKES, wspierany przez rząd chilijski i UE, zorganizuje seminarium, w którym wezmą udział najbardziej reprezentatywni przedstawiciele chilijskiego społeczeństwa obywatelskiego i które zbiegnie się z VII Zjazdem Zorganizowanego Społeczeństwa Obywatelskiego UE – Ameryka Łacińska i Karaiby (Santiago de Chile, 2012 r.). Uczestnicy tego seminarium rozważą potrzebę i sposoby utworzenia organu konsultacyjnego chilijskiego społeczeństwa obywatelskiego, które będzie mogło występować jako partner EKES-u, zgodnie z przepisami artykułu 10 układu o stowarzyszeniu.

1.7 Podjęte zostaną również inne kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, takie jak możliwości budowania potencjału, konieczność kontynuowania i ulepszania wymiany informacji oraz możliwość okresowego podejmowania innych wspólnych działań w przyszłości. Współpraca ta wymaga wsparcia finansowego ze strony sygnatariuszy układu o stowarzyszeniu.

2. Sytuacja polityczna, gospodarcza oraz społeczna w Chile

2.1 Sytuacja polityczna

2.1.1 Chile to jeden z najbardziej stabilnych i najlepiej prosperujących krajów Ameryki Południowej, stawiany za wzór ze względu na takie cechy, jak stymulowany przez cenę surowców trwały wzrost gospodarczy, dojście do władzy reprezentatywnych partii politycznych, coraz większa rola na szczeblu międzynarodowym oraz coraz silniejsze ukierunkowanie handlu na kraje basenu Oceanu Spokojnego.

2.1.2 Po dwóch dekadach demokratycznych rządów centrolewicowej koalicji *Concertación* (Porozumienie Partii na rzecz Demokracji), której od roku 2006 przewodziła Michelle Bachelet, 11 marca 2010 r. urząd prezydencki objął na czteroletnią kadencję Sebastián Piñera, pokonawszy w wyborach centroprawicową *Coalición por el Cambio* (Koalicja na rzecz Zmiany).

2.1.3 W ostatnich miesiącach na sytuację polityczną w Chile miały wpływ istotne ruchy protestu społecznego, kierowane przez studentów i wspierane przez związki zawodowe. Inne znaczące elementy tej sytuacji to nierówności społeczne czy poparcie udzielone przez rząd kontrowersyjnemu projektowi HidroAysén, w ramach którego w chilijskiej części Patagonii może powstać pięć elektrowni wodnych. Należy też wspomnieć zwłaszcza o manifestacjach i przypadkach okupowania placówek oświatowych w celu wymuszenia reformy systemu kształcenia, która dałaby wszystkim kategoriom społecznym we wszystkich regionach kraju dostęp do edukacji publicznej na dobrym poziomie.

2.1.4 Zdaniem samego chilijskiego społeczeństwa obywatelskiego protesty te są wyrazem niezadowolenia obywateli, którzy domagają się lepszej redystrybucji bogactwa, większego uczestnictwa społecznego i większej otwartości politycznej. Organizacje społeczne są świadome wagi obecnego momentu politycznego w Chile, którego następstwem, jak oczekują, powinna być zmiana konstytucji ukształtowanej przez Pinocheta, systemu wyborczego utrudniającego odnowę polityczną oraz systemu społeczno-gospodarczego, który wspiera wzrost dzięki zdolności eksportowania ograniczonej liczby surowców, co przyczynia się do nieodpowiedniej dystrybucji dochodów.

2.2 Sytuacja gospodarcza

2.2.1 Poziom dochodów Chile jest średnio wysoki. Wzrost w Chile wyniósł 5,2 % w 2010 r.

2.2.2 Chile jest zdecydowanie największym na świecie producentem miedzi, która reprezentuje 60 % eksportu tego kraju. Niezwykle prężny jest sektor bankowy, który gromadzi znaczne zyski dzięki m.in. bardzo wysokim stopom procentowym i zarządzaniu funduszami emerytalnymi. Jednakże pomimo mocnej kondycji tego i innych sektorów gospodarki wysoki poziom wzrostu w Chile nie powstrzymał fragmentacji innych gałęzi systemu produkcyjnego, takich jak sektor żywności czy rybołówstwa. Skutki globalnego kryzysu gospodarczego dotknęły gospodarkę chilijską w 2008 r., aczkolwiek w mniejszym stopniu niż w przypadku wielu innych krajów na całym świecie, jak to ma miejsce praktycznie we wszystkich gospodarkach Ameryki Łacińskiej.

2.3 Sytuacja społeczna

2.3.1 Chile jest jednym z krajów o największych nierównościach społecznych w stosunku do poziomu dochodów per capita. Według danych opublikowanych w połowie 2010 r., w latach 2006–2009 ubóstwo wzrosło w tym kraju do 15,1 %, a skrajne ubóstwo do 3,7 %, wobec – odpowiednio – 13,7 % i 3,2 % w roku 2006.

2.3.2 W roku 2010 bezrobocie wzrosło do 9,6 %, w znacznej mierze w związku z konsekwencjami kryzysu światowego, który dotknął Chile w dwóch wcześniejszych latach.

Ofiarami tego zjawiska są głównie ludzie młodzi i kobiety. Wiele utworzonych ostatnio miejsc pracy należy do sektora usługowego, ponadto znaczny odsetek stanowi zatrudnienie nielegalne.

2.3.3 Chile zajmuje 45. miejsce na 169, jeśli chodzi o wskaźnik rozwoju społecznego UNDP za rok 2010, co sytuuje je w czołówce krajów latynoamerykańskich. Kraj poprawił swoje standardy w zakresie mieszkalnictwa, kształcenia i opieki zdrowotnej. Niemniej jednak wzrosły nierówności pod względem dochodów. 5 % najuboższych gospodarstw domowych posiada dochód per capita 830 razy wyższy niż 5 % najuboższych gospodarstw domowych. 75 % pracowników zarabia około tysiąca dolarów, tymczasem PKB na głowę mieszkańca wynosi 16 tys. USD, co oznacza, że rynek pracy nie odgrywa swojej roli w redystrybucji dochodów. Programy emerytalne są rzadkością. Dzieci, młodzież, kobiety i autochtoni ⁽¹⁾ to grupy ludności najbardziej dotknięte ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dane pokazują korelację między ubóstwem a wskaźnikiem skolaryzacji, ubóstwem a bezrobociem, ubóstwem a bezrobociem kobiet ⁽²⁾. Znaczące są nierówności między mężczyznami i kobietami, tak że pod względem nierówności płci Chile zajmuje 75. pozycję na 109 krajów. Ogólnie rzecz biorąc, prawo pracy jest słabe: istnieją ograniczenia dotyczące rokowań zbiorowych i prawa do strajku, odsetek pracowników objętych układem zbiorowym nie przekracza 6 %, nie ma też krajowych przepisów prawnych, które wspierałyby rokowania zbiorowe. Ponadto obciążenia podatkowe są niewielkie i mają degresywny charakter.

2.3.4 Obecna debata na temat modelu kształcenia ma fundamentalne znaczenie dla sytuacji w Chile. Nie tylko dlatego, że wiele rodzin jest mocno zadłużonych z powodu kosztów kształcenia dzieci, lecz także ponieważ żądania, by kształcenie było rozumiane jako prawo, które państwo powinno gwarantować, aby stworzyć możliwości wszystkim, znalazły się w samym centrum narodowej debaty i zmobilizowały całe społeczeństwo chilijskie. Zasadniczą sprawą jest, by kształceniem zarządzały gminy. Wskutek obecnych protestów w związku z reformą systemu edukacji rząd wszczął negocjacje z odpowiednimi podmiotami.

2.4 Chile w aktualnym kontekście międzynarodowym

2.4.1 Od powrotu do demokracji w 1990 r. Chile czynnie działało w ramach stosunków wielostronnych, odgrywając konstruktywną rolę w ONZ i jego agencjach oraz uczestnicząc w działaniach ONZ i UE mających na celu utrzymanie pokoju. Chile to regionalna siedziba ważnych organizacji międzynarodowych: MOP, Consumers International, ONZ, ECLAC.

2.4.2 Na szczeblu międzynarodowym Chile jest aktywnym i konstruktywnie działającym członkiem Rady Praw Człowieka ONZ. W 2009 r. państwo to ratyfikowało Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego i międzynarodową Konwencję o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem. Chilijczycy zajmują znaczną liczbę ważnych stanowisk

⁽¹⁾ Około 4,6 % ludności, w większości Mapuczowie.

⁽²⁾ Dane zaczerpnięte z OECD i z Badania charakterystyki społeczno-gospodarczej kraju 2009: (www.ministeriodesarrollosocial.gob.cl).

międzynarodowych, np. stanowiska dyrektora wykonawczego ONZ ds. kobiet, dyrektora generalnego MOP i sekretarza generalnego OPA⁽³⁾. W styczniu 2010 r. Chile jako pierwszy kraj Ameryki Południowej zostało członkiem OECD.

2.4.3 Chile jest również członkiem Forum Współpracy Gospodarczej Azja – Pacyfik (APEC) i członkiem stowarzyszonego Mercosuru oraz Wspólnoty Andyjskiej. Obecnie kraj ten przewodniczy Grupie z Rio i Grupie ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów oraz współprzewodniczy – wraz z Wenezuelą – Wspólnocie Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC).

2.4.4 Polityka handlowa Chile tradycyjnie skupia się na podpisywaniu jak największej liczby umów o wolnym handlu. W dziedzinie energetyki Chile jest uzależnione od importu, który pokrywa trzy czwarte krajowego zapotrzebowania na energię: kraj nie ma elektrowni jądrowych i kupuje gaz skroplony od państw leżących nad Pacyfikiem i Morzem Północnym. Także zasoby kopalnych surowców energetycznych są ograniczone i chilijska polityka w zakresie energii opiera się na węglu, co ma odpowiednie konsekwencje dla środowiska naturalnego. Pod względem strategicznym należałoby wzmocnić i zdywersyfikować długoterminową wizję chilijskiej polityki energetycznej.

2.4.5 W porównaniu z większością innych krajów Ameryki Łacińskiej Chile posiada obecnie rozwiniętą infrastrukturę, w tym nowe technologie.

3. Stosunki UE – Chile

3.1 Stosunki między UE a Chile, oparte na układzie o stowarzyszeniu z 2002 r., są ogólnie bardzo dobre i obejmują szeroki wachlarz kontaktów i działań koordynujących w dziedzinie polityki, handlu i współpracy. Obecnie dialogi sektorowe między UE i Chile obejmują następujące zagadnienia: polityka regionalna, zdolność reagowania w wypadku katastrof, przyszłość współpracy dwustronnej, polityka zatrudnienia oraz prawa człowieka.

3.2 UE jest jednym z najważniejszych partnerów handlowych Chile i głównym źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Umowa o wolnym handlu między UE a Chile, która w ostatnim dziesięcioleciu spowodowała znaczny wzrost dwustronnej wymiany handlowej, obejmuje handel towarami i usługami, inwestycje, zamówienia publiczne oraz konkurencję. UE to główne miejsce przeznaczenia chilijskiego eksportu, a bilans handlowy jest korzystny dla Chile: nadwyżka wynosi 45 mld euro. Układ o stowarzyszeniu nie spełnia jednak wiązań z nim oczekiwanych w dziedzinie zatrudnienia, współpracy i rozwoju zrównoważonego.

3.3 Rynek europejski wchłania znaczną część eksportu produktów m.in. z sektora rolno-spożywczego, winiarskiego i tytoniowego, przemysłu drzewnego czy miedziowego. Europa w kolei jest dla chilijskiej gospodarki podstawowym źródłem produktów pośrednich i dóbr inwestycyjnych. Układ przewiduje, że obie strony poczynią postępy w liberalizacji handlu produktami rolnymi i usługami.

3.4 W latach 2007–2013 UE przeznaczyła na współpracę z Chile łącznie 41 mln euro. Przegląd śródkresowy, który

zakończył się w 2010 r., potwierdził konieczność utrzymania głównych sektorów priorytetowych, mianowicie takich jak spójność społeczna, innowacje i konkurencyjność, szkolnictwo wyższe i środowisko naturalne. Niemniej współpraca rozwojowa z Chile powinna zostać ukierunkowana na inne cele, zważywszy na dość wysoki poziom rozwoju gospodarczego tego kraju. Samo Chile domaga się, by podjęto wysiłki na rzecz nawiązania strategicznej relacji opartej na stowarzyszeniu, bardziej zorientowanej na kwestie wspólnego zainteresowania. UE bada również możliwość wprowadzenia – przy okazji przeglądu układu w 2012 r. – elementów bardziej zorientowanych na wspólne wartości.

3.5 Ocena rezultatów układu o stowarzyszeniu dokonana przez chilijskie społeczeństwo obywatelskie nie jest zbyt pozytywna. Związki zawodowe, MSP, organizacje pozarządowe i organizacje trzeciego sektora, takie jak organizacje konsumenckie, postrzegają ten układ niemal jak umowę o wolnym handlu i ubolewają, że z niego nie skorzystały, nawet w dziedzinie projektów współpracy, w przypadku których krytykują bezpośrednie interwencje rządu podjęte bez uprzednich konsultacji z organizacjami, które ponoć miały być beneficjentami tych projektów. Wspomniane organizacje domagają się zwrócenia większej uwagi na przedsięwzięcia dotyczące umacniania społeczeństwa obywatelskiego w długiej perspektywie, walki z nierównościami, spójności społecznej i konsumpcji, wspierania ruchu stowarzyszeniowego w poszczególnych sektorach działalności (12 tys. związków zawodowych przedsiębiorstw i 39 tys. przedsiębiorców w samym sektorze transportu). Byłoby również pożądane, aby fundusze europejskie przeznaczano nie tylko na organizacje pozarządowe, lecz także na organizacje trzeciego sektora, takie jak organizacje konsumenckie i małe przedsiębiorstwa. Obok artykułu 10, istnieją także inne artykuły układu o stowarzyszeniu dotyczące współpracy, np. art. 41 i 48, do których treści znaczący wkład mogą wnieść podmioty społeczeństwa obywatelskiego.

3.6 Zgodnie z artykułem 11, UE zasięgnęła opinii chilijskiego społeczeństwa obywatelskiego w kwestii stosowania układu, czyniąc to np. przy okazji I Forum Społecznego w 2006 r. i II Forum Społecznego we wrześniu 2011 r. Chilijskie organizacje okazały się bardzo zainteresowane większą wymianą informacji z podmiotami europejskimi, a także praktycznym wdrożeniem artykułu 10 układu o stowarzyszeniu. Wydaje się, że Komisja Europejska i ESDZ wyraźnie optują za kontynuowaniem konsultacji i priorytetowo traktują rolę społeczeństwa obywatelskiego.

4. Społeczeństwo obywatelskie w Chile: sytuacja obecna i perspektywy współpracy

4.1 Dokonana przez chilijskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego ocena sytuacji w zakresie dialogu i uczestnictwa jest mało pochlebna. Ich zdaniem w Chile brakuje politycznej woli utworzenia organu doradczego społeczeństwa obywatelskiego, częściowo ze względów polityczno-ideologicznych, częściowo z powodu obaw, że organ ten stanie się trzecią izbą legislacyjną konkurującą z istniejącymi. Wydaje się wprawdzie, że w kontekście opracowywania nowych aktów prawnych istnieją kontakty różnego stopnia i rodzaju z podmiotami społeczeństwa obywatelskiego, są one jednak słabo zorganizowane, na ile to można stwierdzić z obserwacji. W ogólności brak jest mechanizmów udziału obywatelskiego na poziomie krajowym, które pozwalałyby kanalizować konflikty społeczne i

⁽³⁾ Są to odpowiednio: Michelle Bachelet, Juan Somavía i José Miguel Insulza.

zapobiegać niepokojom społecznym, takim jak te, które mają miejsce obecnie. Co się dotyczy poziomu terytorialnego, należy podkreślić brak reprezentatywności władz regionalnych i gminnych, które są powoływane bezpośrednio przez rząd centralny.

4.2 W Chile działają trzy wielkie centrale związkowe. Największa z nich to Central Unitaria de Trabajadores (CUT, Zjednoczona Centrala Pracownicza), z której w pewnym momencie wyodrębniły się Central Autónoma de Trabajadores (CAT, Niezależna Centrala Pracownicza) i Unión Nacional de Trabajadores (UNT, Narodowy Związek Pracowniczy). Wewnętrzne tarcia utrudniają harmonijny dialog między tymi organizacjami oraz między nimi wszystkimi a pracodawcami. Niemniej jednak zgodnie wskazują one na poważne braki w dziedzinie dialogu społecznego w Chile, opowiadają się za utworzeniem skutecznych mechanizmów dialogu społecznego i RSG w tym kraju oraz podkreślają konieczność ustanowienia mechanizmu dialogu z europejskim społeczeństwem obywatelskim w ramach układu o stowarzyszeniu.

4.3 Poziom uczestnictwa w ruchach związkowych w Chile wynosi 12–13 %, przy czym bardzo wysokie wskaźniki odnotowuje się w górnictwie, sektorze bankowości i handlu; istnieje także bardzo znaczna liczba organizacji związkowych (ok. 12 tys. związków zawodowych), większość na poziomie przedsiębiorstw. Dialog społeczny w Chile jest zatem mocno rozproszony. Związkom zawodowym brakuje siły przetargowej, zwłaszcza w obszarze sektorowym, a niezgoda między centralami związkowymi uniemożliwia niezbędną koordynację warunkującą dialog. Zainicjowane przez MOP dwa dialogi między CUT i CPC nie doprowadziły do stworzenia wystarczającego zaufania, by mogły one przekształcić się w stały proces.

4.4 Główną chilijską federacją pracodawców jest Confederación de la Producción y el Comercio (CPC, Konfederacja Produkcji i Handlu), która zrzesza wszystkie największe sektory gospodarki kraju. CPC współpracuje ze związkami zawodowymi w ramach doraźnych dialogów oraz – w kwestii godnej pracy – z MOP na forum struktury trójstronnej. Konfederacja wszakże nigdy nie podjęła ze związkami zawodowymi sprawy możliwości utworzenia RSG czy zainicjowania dialogu zorganizowanego dotyczącego stosunków pracy. Małe i średnie przedsiębiorstwa chilijskie reprezentuje organizacja Conupia.

4.5 Drobny przemysł w Chile jest niedostatecznie rozwinięty, słabo zorganizowany, mało konkurencyjny i niestabilny, oferuje niskie płace i jest wyłączony z sektora eksportu. Niemniej jednak reprezentuje on 80 % miejsc pracy w sektorze oficjalnym i nieformalnym. Z drugiej strony Chile charakteryzuje silna koncentracja kilku w małym stopniu poddanych regulacji podmiotów gospodarczych o wielkiej skali i wpływie społecznym, takich jak sektor bankowy.

4.6 Najważniejsze organizacje konsumenckie to Conadecus i Odecu, jednak ich rola i oddziaływanie w społeczeństwie są bardzo ograniczone. Obie organizacje domagają się większego udziału w unijnych projektach współpracy w ramach układu o stowarzyszeniu.

5. Wnioski

5.1 EKES jest zdania, że chociaż nie ma poważniejszych problemów ze stosowaniem układu o stowarzyszeniu, to jednak należy go uaktualnić m.in. po to, aby w rozdziale handlowym układu dodać rozdział dotyczący rozwoju zrównoważonego, zgodnie z najnowszymi umowami handlowymi. Partycypacja

społeczeństwa obywatelskiego to zasadniczy element monitorowania stosunków opartych na poszanowaniu praw ekonomicznych, społecznych, pracowniczych, środowiskowych i konsumenckich. Z kolei rozdział dotyczący współpracy powinien wspierać wzmacnianie i udział podmiotów społeczno-gospodarczych oraz zakładać odejście od celów klasycznej współpracy rozwojowej na rzecz ważniejszych celów leżących we wspólnym interesie, takich jak edukacja, innowacyjność czy rozwój struktury produkcji. EKES uważa za niezbędne włączenie chilijskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego w procesy układu o stowarzyszeniu.

5.2 EKES wyraża gotowość współpracy z UE w ramach dialogów sektorowych prowadzonych z Chile w takich sprawach wspólnego zainteresowania, jak edukacja, odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw, rozwój zrównoważony, dialog społeczny, zatrudnienie, ochrona i informowanie konsumentów czy spójność społeczna.

5.3 EKES wyraża zadowolenie, że władze chilijskie, zarówno rządowe, jak i parlamentarne, przyznały, iż nie wykonały swoich zobowiązań dotyczących artykułu 10 układu, i publicznie ogłosiły zamiar naprawienia tej sytuacji. Przyjął również do wiadomości przedstawione niedawno plany rządu chilijskiego dotyczące systematycznego tworzenia mechanizmów informowania społeczeństwa obywatelskiego i zasięgnięcia jego opinii we wszystkich dziedzinach sprawowania rządów. EKES z zadowoleniem przyjmuje wyraz takiej woli, jednak z należytą ostrożnością zgłasza pewne zastrzeżenia co do kilku propozycji, które zdają się zapowiadać raczej mnożenie rozproszonych, doraźnych mechanizmów, dotyczących poszczególnych zagadnień lub sektorów, niż tworzenie kompleksowej i jednolitej instancji doradczej, która uzupełniałaby organy cząstkowe.

5.4 EKES uważa, że chilijskie społeczeństwo obywatelskie potrzebuje ogromnego wsparcia politycznego i pracy wewnętrznej w celu wzmocnienia odpowiednich organizacji i budowania ich potencjału oraz uznania ich za konstruktywnych partnerów zarówno w ramach ogólnych konsultacji instytucjonalnych (dialog obywatelski), jak i w ramach stosunków pracy (dialog społeczny).

5.5 EKES popiera utworzenie chilijskiej struktury instytucjonalnej umożliwiającej udział społeczeństwa obywatelskiego, która będzie odzwierciedlała pluralizm społeczeństwa obywatelskiego tego kraju. Organ ten, podobnie jak EKES, będzie musiał opierać się na zasadach reprezentatywności, niezależności i legitymizacji organizacji w nim zasiadających. Jak pokazuje doświadczenie EKES-u, aby doprowadzić do utworzenia instytucji o takich cechach, niezbędne jest osiągnięcie porozumienia między różnymi zainteresowanymi sektorami społeczeństwa obywatelskiego. EKES jest gotowy i zdolny do wniesienia wkładu w te wysiłki, opierając się na swoim doświadczeniu w podobnych działaniach podejmowanych z innymi krajami. Pozytywnym przykładem w tym zakresie w Ameryce Łacińskiej jest współpraca ze strukturami doradczymi społeczeństwa obywatelskiego, takimi jak brazylijska rada CDES, organ Ameryki Środkowej CC-SICA czy instancja Mercosuru FCES.

5.6 Zdaniem EKES-u istnienie nierówności społecznych i ruchy protestu, które przetaczają się teraz przez Chile, stanowią dodatkowy powód do stworzenia istotnych kanałów dialogu i udziału społeczeństwa obywatelskiego z głosem doradczym w decyzjach i strategiach publicznych.

5.7 Organ doradczy ułatwiłby ponadto rozwój stosunków między europejskimi i chilijskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i stanowiłby pozytywny krok w kierunku wzmocnienia relacji między UE i tym krajem, dzięki jak najszybszemu utworzeniu WKK przewidzianego w artykule 10 układu o stowarzyszeniu.

5.8 WKK UE – Chile powinien wносить wkład w rozwój, monitorowanie i stosowanie układu o stowarzyszeniu. Jego zadaniem byłoby wydawanie opinii w sprawie konsultacji Komitetu Stowarzyszenia lub Rady Stowarzyszenia, we wszystkich sprawach objętych postanowieniami układu. Ponadto mogłby

on z inicjatywy własnej opracowywać opinie lub formułować zalecenia na temat kwestii dotyczących układu. WKK odbywałby w tym celu jedno posiedzenie rocznie wraz ze Wspólnym Komitetem UE – Chile.

5.9 EKES wyraża wdzięczność Wspólnej Komisji Parlamentarnej UE – Chile za zainteresowanie sprawą praktycznego wdrożenia artykułu 10 układu o stowarzyszeniu i za jej poparcie. Komisja ta i przyszły WKK powinny utrzymywać bliskie, regularne relacje w celu wymiany poglądów w kwestii monitorowania układu o stowarzyszeniu.

Bruksela, 22 lutego 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
